

شناسایی آنتی ژن اختصاصی کیست هیداتیک توسعه روش وسترن بلاستینگ به منظور کاربرد تشخیصی

دکتر شاهین فکور^۱ دکتر بهنام مشکی^۲

۱- استادیار گروه علوم بالیی دانشکده دامپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی سنترج، سنترج، ایران (مؤلف مسؤول) تلفن تماس: ۳۲۸۹۴۳۰ Fakours@yahoo.com

۲- دانشیار گروه پاتوبیولوژی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: با توجه به اهمیت بیماری هیداتیدوز در جمیعت‌های انسانی و دامی، بررسی حاضر با هدف شناسایی آنتی ژن تشخیصی کیست هیداتیک با استفاده از روش ایمونوبلاستینگ انجام گرفت.

روش بررسی: بدین منظور بعد از تهیه کیست هیداتیک گوسفندی، چهار نوع آنتی ژن مایع خام، مایع جوشانده، آنتی ژن هموژنیزه پروتوسکولکس و آنتی ژن دیواره کیست هیداتیک تهیه گردید. نمونه‌های سرمی مثبت و عاری از آلودگی در بازرگانی کشتارگاهی تهیه شد. الکتروفورز پادگن‌ها توسط روش (SDS-PAGE) با استفاده از سیستم ژل ناپیوسته با ژل جداکننده به غلظت ۱۲٪ و ژل متراکم کننده به غلظت ۵٪ در مجاورت نشاندار با وزن مولکولی مشخص صورت گرفت. در استفاده از روش وسترن بلاستینگ برای شناسایی پادگن اختصاصی، یک ورقه از غشا نیتروسلولز بر روی ژل انتقال یافت و تحت الکتروفورز قرار گرفت. بعد از انتقال پروتئین‌ها به غشا نیتروسلولز از شیر خشک بدون چربی بعنوان بافر مسدود کننده و سپس بترتیب از آنتی‌بادی اولیه و ثانویه و از سوبسترانی دی‌آمینو بنزیدین جهت مشخص شدن باندهای اختصاصی استفاده شد.

یافته‌ها: بررسی نتایج الگوی الکتروفورتیک چهار آنتی ژن تهیه شده از کیست هیداتیک نشان داد در آنتی ژن خام مایع کیست ۹ باند پروتئینی از ۱۴ تا بیش از ۱۱۶ کیلو دالتون وجود دارد که در بین آنها چهار باند با وزن مولکولی ۱۸، ۲۳، ۴۰ و ۶۴ کیلو دالتون مشخص تر و مشترک با پادگن مایع جوشانده هستند. در الکتروفورز آنتی ژن دیواره ۹ باند از ۱۴ تا بیش از ۱۱۶ کیلو دالتون و در پروتوسکولکس ۱۰ باند پروتئینی با وزن مولکولی بیشتر از ۳۵ کیلو دالتون وجود داشت.

نتیجه‌گیری: در ایمونوبلاستینگ آنتی ژن مایع خام یک باند پروتئینی با وزن مولکولی ۳۵ و در آنتی ژن دیواره کیست ۳ باند ۳۰ و ۴۶ کیلو دالتون بعنوان آنتی ژنهای اختصاصی شناسایی شدند.

کلید واژه‌ها: کیست هیداتیک، آنتی ژن، وسترن بلاستینگ.

وصول مقاله: ۸۸/۵/۱ اصلاح نهایی: ۸۸/۶/۱۵ پذیرش مقاله: ۸۸/۶/۱۹

مقدمه

هیداتیدوز حیوانی و انسانی در کشورهایی که دامپوری نشخوار کنندگان رونق دارد از شیوع بیشتری برخوردار است، به طوری که بخش‌های مختلفی از دنیا نظری خاورمیانه را شامل می‌شود (۱). در حال حاضر روش‌های متعدد سرمی نظری: الیزا^۱، هماگلوتیناسیون

غیر مستقیم^۲، ایمونوبلات^۳، رادیو ایمونواسی^۴، ایمونوالکتروفورز^۵، ایمونوفلورسانس^۶ و لاتکس آگلوتیناسیون^۷ جهت تشخیص موارد هیداتیدوز مورد استفاده قرار می‌گیرد (۲-۶). این روشها بر اساس

2. Indirect Haemagglutination Test (IHT)

3. Immuno Blotting (IB)

4. Radio Immuno Assay (RIA)

5. Immuno Electrophoresis (IE)

6. Indirect Fluorescent Antibody (IFA)

7. Latex Agglutination Test (LA)

1. Enzyme Linked Immunosorbent Assay (ELISA)

هیداتیک از ارزش بالایی در تشخیص افتراقی برخوردارند. زیر واحد ۸ کیلو دالتونی اختصاصی ترین آنها بوده و به تنها ۷۸٪ حساسیت دارد. ایمونوبلات می‌تواند به عنوان روشی جهت تایید قطعی آلدگی به کیست هیداتیک استفاده شود. خالص‌سازی آنتیژن در این آزمون احتمال واکنش متقاطع باسیستی سرکوزیس، لیشمانیازیس، فیلریازیس، توکسوپلاسموزیس و دیگر بیماری‌ها را کاهش می‌دهد (۹). در بررسی حاضر آنتیژن اختصاصی کیست هیداتیک توسط روش وسترن بلازینگ با هدف تشخیص سرمی بیماری مورد شناسایی قرار گرفت.

روش بررسی

تحقیق حاضر به صورت توصیفی و با هدف شناسایی آنتیژن اختصاصی در تشخیص کیست هیداتیک طی سه مرحله به شرح زیر انجام پذیرفت:

(۱) تهییه آنتیژن

بعد از انتقال اندام آلدوه به کیست هیداتیک به آزمایشگاه مایع کیست استخراج گردید و در ۴ درجه سانتی گراد به مدت ۳۰ دقیقه در ۱۵/۱۰۰۰ دور سانتریفورز شد تا پرتو اسکولکس‌ها جدا شوند (۱). تهییه و استخراج پادگن از دو منبع مایع و پرتواسکولکس به شرح زیر صورت گرفت:

با منشأ مایع کیست هیداتیک دو نوع آنتیژن تهییه شد و در مراحل بعدی مورد استفاده قرار گرفت.

- آنتیژن خام مایع کیست هیداتیک

آنثیژن خام مایع کیست بعد از دیالیز مایع کیست تهییه گردید.

- آنتیژن جوشانده مایع

شناسایی آنتیژن و یا آنتیبادی اختصاصی کیست هیداتیک طراحی شده‌اند ولی در تشخیص این بیماری علاوه بر تنوع و تعدد روشهای موجود نوع آنتیژن مورد استفاده سبب شده است تا هر روشی از مزایا و معایبی مختص به خود برخوردار باشد. البته باید وجود سویه‌های مختلف کیست هیداتیک را در مناطق مختلف جغرافیایی در نظر داشت چرا که مسلمًا بر نتایج روشهای تشخیص سرمی تأثیرگذار است (۷).

در بین روشهای تشخیص سرمی آلدگی با کیست هیداتیک روش ایمونوبلات یکی از آزمونهای انتخابی محسوب می‌شوند. البتہ همکاران از این روش در تشخیص هیداتیدوز ریوی انسان استفاده کردند (۸). دویز نیز استفاده از این روش را با توجه به حساسیت و ویژگی بالای آن در جمیعت‌های انسانی توصیه می‌کند (۶). اگرچه بهره‌گیری از این روش بعد از الکتروفورز باعث صرف وقت بیشتر و پیچیده‌تر کردن آزمایش می‌گردد ولی به علت فواید فراوانی که دارد کاربرد آن بسیار با ارزش است. اهمیت این روش به خاطر تلفیق دو روش حساس جداسازی الکتروفورزی پروتئین‌ها و شناسایی ایمونولوژیکی آنها است. مقدار آنتیژن در این روش تا حدود یک نانوگرم قابل تشخیص می‌باشد. در استفاده از آنتیژن ۵ واکنش متقاطع با اکینوکوس مولتی‌لوكولاریس و اکینوکوس فولگی و همچنین با سیستمی سرکوس سلولولزه و دیگر انگل‌ها دیده می‌شود، در حالی که استفاده از آنتیژن B علی رغم این‌یعنی زایی پایین، ویژگی بالایی دارد و تنها با اکینوکوس مولتی‌لوكولاریس و اکینوکوس فولگی واکنش متقاطع نشان می‌دهد. باندهای ۸ و ۱۶ کیلو دالتونی که زیر واحدهایی از آنتیژن B هستند با ویژگی ۱۰۰٪ و حساسیت ۸۰٪ بدون واکنش متقاطع با سرم بیماران غیر

فاسیولا و دیکروسلیوم جهت بررسی واکنش مقاطع (۵ نمونه) نیز تهیه شد. همه نمونه‌ها به تیوب‌های به حجم یک سانتی‌متر مکعب انتقال یافت و در برودت ۲۰- درجه سانتی گراد تا زمان استفاده نگهداری شد.

۳) تعیین الگوی الکتروفورتیک و ایمونوبلاتینگ
برای تعیین الگوی الکتروفورتیک آنتی‌ژنهای تهیه شده، نمونه‌ها تحت SDS-PAGE قرار گرفت و در مرحله بعد به منظور شناسایی آنتی‌ژنهای اختصاصی توسط ایمونوبلاتینگ و به شرح ذیل تعیین هویت شدند.

- سدیم دو دسیل سولفات پلی اکریلامید ژل الکتروفورزیس

جهت الکتروفورز آنتی‌ژنهای از سیستم ژل ناپیوسته با ژل جدا کننده به غلظت ۱۲٪ و ژل متراکم کننده به غلظت ۵٪ حاوی سدیم دو دسیل سولفات (SDS) بر اساس روش لاملی (۱۲). استفاده شد. پس از اطمینان از انعقاد ژل پلی اکریلامید، نمونه‌های تهیه شده را که با اضافه کردن یک حجم بافر نمونه به مدت ۵-۱۰ دقیقه در ۹۵ درجه سانتی گراد قرار گرفته بودند، به میزان ۳۰- ۲۰ میکرولیتر به چاهک‌های ژل متراکم کننده منتقل شدند. پس از استقرار صفحات حاوی ژل در تانک مربوطه اقدام به الکتروفورز نمونه‌ها در ولتاژ ۸۰ و سپس ۱۱۰ ولت در مجاورت نشاندار با وزن مولکولی مشخص گردید. بعد از اتمام الکتروفورز ژل‌ها با استفاده از کوماسی بلورنگ‌آمیزی شد و توسط محلول رنگ بر باندهای پروتئینی آشکار شدند.

- وسترن بلاستینگ

به منظور شناسایی آنتی ژن یا آنتی‌ژنهای اختصاصی، بعد از الکتروفورز نمونه بر روی ژل پلی اکریلامید یک ورقه از غشا نیتروسلولز به اندازه ژل بریده شد و بر روی ژل انتقال یافت و پس از قرار گرفتن

بر اساس روش روگان و همکاران پادگن جوشانده مایع کیست، پس از قرار دادن مایع در حرارت ۶۰ درجه سانتی گراد به مدت ۱۵ دقیقه تهیه شد (۱۰).

- پادگن هموژنیزه پرتواسکولکس پادگن هموژنیزه پرتواسکولکس با فریز و ذوب کردن و سپس سونیکه کردن پرتواسکولکس و سانتریفوژ نمونه تهیه شد.

- دیواره کیست پادگن دیواره کیست هیداتیک بعد از جداسازی دیواره و شست و شوی آن در فسفات بافر سالین با هموژنیزه کردن، سونیکاسیون و سانتریفوژ نمونه تهیه گردید. همه نمونه‌ها بعد از تعیین غلظت توسط روش لوری به میزان ۵۰ میکرولیتر در هر میکروتیوب در فریز ۲۰- درجه سانتی گراد تا زمان استفاده تحت نگهداری قرار گرفت (۱۱).

(۲) تهیه سرم

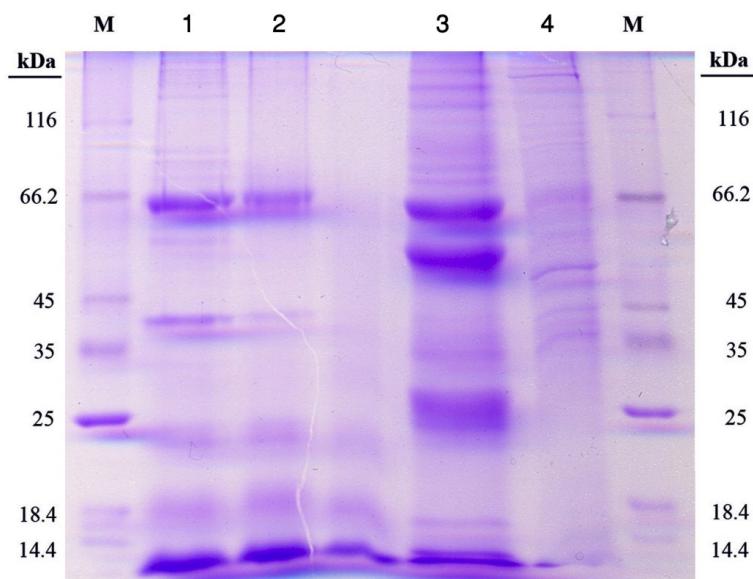
تهیه سرم با همکاری و مساعدت سازمان دامپزشکی انجام گرفت. در هر بار مراجعة (در مجموع ۸-۱۰ نوبت) قبل از ذبح هر راس گاو، از آن خون‌گیری به عمل آمد و هر نمونه همراه با دام مربوطه شماره گذاری شد و در چرخه کشتار ضمن بازرسی اندام‌های مختلف هر نوع آلدگی ثبت گردید و چنانچه در دو اندام کبد و یا ریه آلدگی به کیست هیداتیک وجود داشت، نمونه سرمی به عنوان سرم مثبت هیداتیک در نظر گرفته شد.

در طی هر بار بازرسی کشتارگاهی، نمونه‌ها با حفظ شماره و نوع آلدگی به آزمایشگاه انتقال یافت و بعد از تهیه سرم، بسته به نوع آلدگی ثبت شد. بدین ترتیب تعداد ۵ نمونه مثبت سرمی هیداتیک و ۵ نمونه سرم منفی و عاری از آلدگی (به عنوان کنترل) تهیه گردید، علاوه بر این نمونه‌های سرمی مثبت از نظر

یافته‌ها

همانطور که در روش کار توضیح داده شد الگوی الکتروفورتیک آنتی‌ژنهای مایع خام، مایع جوشانده، دیواره و پروتواسکولکس کیست هیداتیک گوسنده توسط روش SDS-PAGE تعیین هویت شد. نتایج این قسمت از بررسی که در تصویر ۱ ملاحظه می‌شود وجود ۹ باند پروتئینی از ۱۴ تا بیش از ۱۱۶ کیلو دالتون را در مایع خام کیست هیداتیک (ستون ۱) نشان می‌دهد که در بین آنها چهار باند با وزن مولکولی ۱۸، ۲۳، ۴۰ و ۶۴ کیلو دالتون مشخص‌تر و مشترک با پادگان مایع جوشانده (ستون ۲) هستند.

چندین لایه کاغذ واتمن در دو طرف آنها، به مدت ۱۲ ساعت در ولتاژ ۳۰ ولت الکتروفورز گردید. عنوان بلوکینگ بافر (باfr مسدود‌کننده) از شیر خشک بدون چربی با غلظت ۳٪ در فسفات بافر سالین حاوی ۵٪ توئین ۲۰ استفاده شد. پس از ۳ بار شستشوی غشا آن را به مدت ۱ ساعت در آنتی‌بادی اولیه و بعد از ۳ نوبت شستشو به آنتی‌بادی ثانویه (آنتی‌بادی کونژوگه با پراکسیداز) انتقال داده و از سوبسترای دی‌آمینو بنزیدین به همراه ۱۰ میکرولیتر پراکسید هیدروژن ۳٪ جهت مشخص شدن باندهای مورد نظر استفاده شد و در پایان از کاغذ حاوی باند، اسکن تهیه گردید (۱۲).

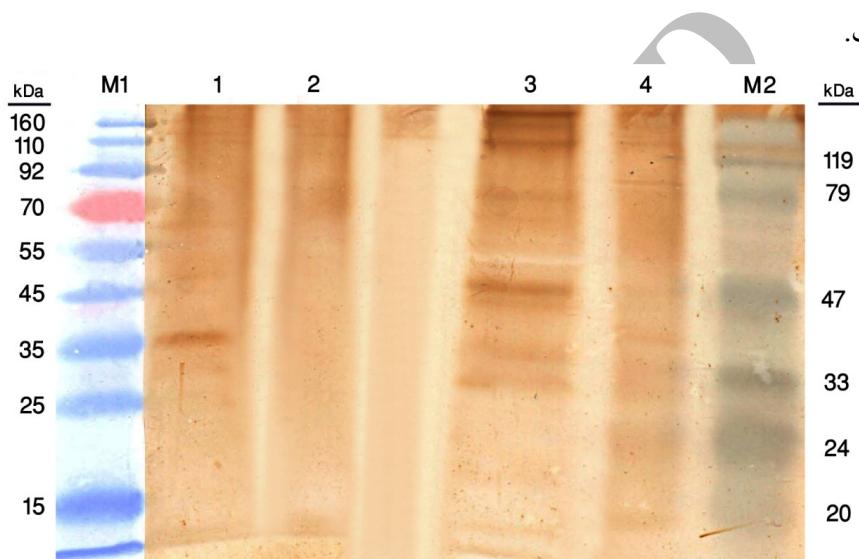
تصویر ۱: الگوی الکتروفورتیک چهار آنتی‌ژن تهیه شده از کیست هیداتیک آنتی‌ژنهای مورد استفاده در بررسی الگوی الکتروفورتیک بر اساس تصویر ۱) ستون ۱: آنتی‌ژن خام مایع، ستون ۲: آنتی‌ژن جوشانده مایع، ستون ۳: آنتی‌ژن دیواره، ستون ۴: آنتی‌ژن پروتواسکولکس، M: مادر کر پروتئینی (فرمتاز SM0431)

پروتواسکولکس (ستون ۴) ۱۰ باند با وزن مولکولی بیشتر از ۳۵ کیلو دالتون وجود داشت.

در الکتروفورز آنتی‌ژن دیواره (ستون ۳) در محدوده ۱۵ تا ۱۱۶ کیلو دالتون ۷ باند و در

همانگونه که در تصویر ۲ مشاهده می شود در آنتی ژن مایع خام یک باند پروتئینی با وزن مولکولی ۳۵ و در آنتی ژن دیواره کیست ۳ باند مشخص ۳۰، ۳۳ و ۴۶ کیلو دالتون شناسایی شده‌اند.

قابل ذکر است که می توان از آنتی ژن مایع خام کیست بصورت خالص و یا تغليظ شده استفاده کرد که آنتی ژن تغليظ شده توسط کیسه دیالیز با نتایج بهتری همراه بود. وسترن بلاستینگ آنتی ژنهای مختلف در تصویر ۲ مشاهده می شود. باندهای اختصاصی در آنتی ژن مایع (ستون ۱) و دیواره کیست (ستون ۳) شناسایی شده است.

تصویر ۲: وسترن بلاستینگ آنتی ژنهای مختلف کیست هیداتیک

آنتی ژن‌های اختصاصی در وسترن بلاستینگ تصویر ۲) ستون ۱: آنتی ژن خام مایع، ستون ۲: آنتی ژن جوشانده مایع، ستون ۳: آنتی ژن دیواره، ستون ۴: آنتی ژن پروتوباسکولکس، M1 و M2: مارکر پروتئینی فرمتاز ۰۶۷۱ و ۰۴۴۱ (SM0441 و SM0671)

اما بیماری هیداتیدوز-اکینوکوکوز بعنوان یک معضل بزرگ بهداشتی در بسیاری از کشورها مطرح می‌باشد (۱۳). نوعی کیت تشخیصی هیداتیدوز بر اساس وجود آنتی‌بادی‌های اختصاصی توسط سپهی و همکاران طراحی شد که از حساسیت (۸۷/۹۴٪)، ویژگی (۷۱/۸۵٪) و سرعت بالایی برخوردار بوده و برای انجام آن نیازی به تجهیزات خاص نیست (۱۴).

در بررسی حاضر اگرچه در آنتی ژن مایع خام کیست هیداتیک ۹ باند پروتئینی وجود داشت ولی چهار باند با وزن مولکولی ۱۸، ۲۳، ۴۰ و ۶۴ کیلو دالتون

بحث

معمولًاً ابتلا به کیست هیداتیک فاقد علائم بالینی مشخصی در میزان است. عواملی نظیر نوع اندام در گیر با کیست، تعداد و اندازه کیست، محل استقرار کیست در اندام و از طرفی دوره نهفتگی، متغیر از چند ماه تا چند سال از جمله مواردی است که بر لزوم روشهای تشخیص سرمی که از کفایت و کارایی بالایی برخوردار باشند تاکید دارد (۶). مورو و شانتز معقدند با وجود پیشرفت‌های زیادی که بخصوص در دهه اخیر در زمینه تشخیص و کنترل کیست هیداتیک انجام گرفته است،

آنٹی‌ژنهای مایع است ولی سوارنا و پاریجا در ارزیابی آنٹی‌ژنهای مایع، پروتواسکولکس و دیواره کیست هیداتیک برای تشخیص هیداتیدوز انسانی توسط روش الایزا نقطه‌ای استفاده از پادگن پروتواسکولکس و دیواره کیست را هم مناسب دانستند (۶). بر این اساس در تحقیق انجام گرفته دو آنتی‌ژن پروتواسکولکس و دیوار کیست نیز تحت آزمایش قرار گرفت. در مطالعه قربان پور و همکاران نیز با ایجاد آلودگی تجربی به کیست هیداتیک در گوسفتند، وجود آنتی‌بادی‌ها و آنتی‌ژنهای اختصاصی هیداتیک در سرم و ادرار مشخص گردید (۱۸). در این مورد دوی و پاریجا (۲۰۰۳) هم با هدف جستجوی آنتی‌ژنهای سرمی هیداتیک نوعی روش سرمی را تحت مطالعه قرار دادند (۱۹). در بررسی حاضر در الکتروفورز پروتواسکولکس ۱۰ باند پروتئینی با وزن مولکولی بیشتر از ۳۵ کیلو دالتون و در آنتی‌ژن دیواره ۱۰ باند از ۱۴ تا بیشتر از ۱۱۶ کیلو دالتون وجود داشت ولی در نتایج ایمونوبلاتینگ فقط در آنتی‌ژن دیواره کیست هیداتیک ۳ باند، ۳۰، ۳۳ و ۴۶ کیلو دالتون تعیین هویت گردید.

نتیجه‌گیری

جهت ارزیابی دقیق نتایج بدست آمده پیشنهاد می‌شود آنتی‌ژنهای اختصاصی شناسایی شده با دو منشا مایع و دیواره کیست هیداتیک بعد از خالص سازی توسط یک روش ایمونوآنزیمی نظری الایزا مورد بررسی قرار گیرند.

تشکر و قدردانی

بدینویله از همکاری و مساعدت معاونت محترم پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنترج جهت تأمین اعتبار جهت انجام این مطالعه سپاسگزاری می‌گردد.

مشخص‌تر و باندهای بیش از ۶۶ کیلو دالتون ضعیف‌تر بودند. سیمیسیک و کوروکلو نیز در بررسی مایع کیست هیداتیک ۶ باند با وزن مولکولی ۲۹، ۴۵، ۵۸، ۶۸، ۹۸ و ۱۱۶ کیلو دالتون را شناسایی کردند (۱۵). در این مورد اگر چه اساس استفاده از مایع کیست هیداتیک در تشخیص هیداتیدوز وجود دو آنتی‌ژن تشخیصی شامل آنتی‌ژن B و ۵ است (۱۶). ولی وجود پلی مورفیسم بالایی که در آنتی‌ژن B وجود دارد و تاکنون حداقل ۱۰۱ ترادف نوکلوتیدی از آن شناسایی شده است استفاده از آن را برای تشخیص هیداتیدوز پیچیده می‌سازد (۱۷) و ممکن است عدم وجود باند مشابهی در بررسی حاضر و گزارش سیمیسیک و کوروکلو (۱۵) به همین دلیل باشد.

این محققین در ایمونوبلاتینگ مایع کیست باند ۱۱۶ کیلو دالتون را عنوان پروتئین اختصاصی در تشخیص هیداتیدوز گوسفتند معرفی کردند و در مقایسه با بررسی حاضر باند پروتئینی با وزن مولکولی ۳۵ کیلو دالتون از آنتی‌ژن مایع خام برای هیداتیدوز گاوی معرفی می‌شود. از طرفی در بررسی مشابهی دو پروتئین ۳۹ و ۴۲ کیلو دالتون در مایع کیست هیداتیک گوسفتندی را عنوان پروتئین‌های اختصاصی برای تشخیص بیماری در جمعیت‌های انسانی پیشنهاد کرده‌اند که حاکی از وجود اختلاف پروتئین‌های اختصاصی در میزان‌های متفاوت دارد، این محققین همچنین بر استفاده از روش وسترن بلاستینگ در پیگیری‌های بعد از عمل جراحی تاکید دارند. البته در حال حاضر ایمونوبلات می‌تواند به عنوان روشی جهت تایید قطعی آلودگی به کیست هیداتیک استفاده شود (۵).

اگرچه یکی از شایعترین منابع آنتی‌ژنی برای شناسایی آنتی‌بادی‌های ضد هیداتیک استفاده از

References

- Abdel-Hafez SK, Kamhawi SA. Cystic echinococcosis in the Levant Countries (Jordan, Palestinian Autonomy, Israel, Syria and Lebanon). In F.L. Andersen, H. Ouhelli & M. Kachani. (eds.) Compendium on Cystic Echinococcosis in Africa and Middle Eastern Countries with Special Reference to Morocco. Provo, UT: Brigham Young University 1997; 292-316.
- Verastegui M, Moro P, Guevara A, Rodriguez T, Mirand E, Gilman RH. Enzyme linked immunoelectrotransfer blot test for diagnosis of human hydatid disease. *J Med Microbiol* 1992; 67: 129-143.
- Craig PS. *Echinococcus granulosus*: Immunodiagnosis and vaccination, a perspective. *Parasitologia* 1997; 39: 345-347.
- Lightowers MW, Gottstein B. Echinococcosis hydatidosis: antigens immunological and molecular diagnosis. In: R.C.A. Thompson, A. J. Lymbery, (eds) *Echinococcosis and Hydatid Disease*. Wallingford, UK: CAB International 1995; 355-410.
- Doiz O, Benito R, Sbihi Y, Osuna A, Clavel A, Gomez-Lus R. Western blot applied to the diagnosis and post-treatment monitoring of human hydatidosis. *Diag Microbiol Infec Dis* 2001; 41: 139-142.
- Swarna SR, Parija SC. DOT-ELISA for evaluation of hydatid cyst wall, protoscoleces and hydatid cyst fluid antigens in the serodiagnosis of cystic echinococcosis. *Rev Ins Med Trop Sant Paulo* 2008; 50: 233-236.
- Gatti A, Alvarez AR, Araya D, Mancini S, Herrero E, Santillan G, et al. Ovine echinococcosis. Immunological diagnosis by enzyme immunoassay. Article 2007; 143: 112-121.
- Olut AI, Ergoven S, Emri Ozunlu H, Akay H. Diagnostic value of a dot immunobinding assay for human pulmonary hydatidosis. *The Korean J Parasitol* 2005; 43: 15-18.
- Burgu A. Analysis of fluids of hydatid cysts from sheep by SDS-PAGE, and Determination of specific Antigens in protein structure by western blotting. *Turkish Jl Vet Animal Science* 2000; 24: 493-500.
- Rogan MT, Craig PS, Zeyhle E. Evaluation a rapid of Dot-ELISA as a field test for the diagnosis of cystic hydatid disease. *Trans Roy Soc Tropical Med Hyge* 1991; 85: 773-777.
- Lowry OH, Rosenbrough NJ, Farr AL, and Randall RJ. Protein measurement with the folin phenol reagent. *J Biol chem* 1951; 193: 265-275.
- Laemmli UK. Cleavage of structural proteins during the assembly of the head of bacteriophage T4. *Nature* 1970; 227: 680-685.
- Moro P, Schantz PM. Echinococcosis: a review. *Inter J Infec Dis* 2009; 13: 125-133.
- Sbihi Y, Gil JR, Alvarez PA, Ourduna A, Rodriguez-Torres A, Osuna A. Development of a dipstick dye immunoassay for diagnosing hydatidosis. *J Clin Lab Anal* 2003; 17: 219-222.
- Simsek S, Koroglu E. Evaluation of enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA) and enzyme-linked immunoelectrotransfer blot (EITB) for immunodiagnosis of hydatid disease in sheep. *Acta Tropica* 2004; 92: 17-24.
- Carmena D, Benito A, Eraso E. Antigens for the immunodiagnosis of *Echinococcus granulosus* infection. *Acta Tropica* 2006; 98: 74-86.
- Rosenzvit MC, Camicia F, Kamenetzky L, Muzulin PM, Gutierrez AM. Identification and intra-specific variability analysis of secreted and membrane-bound proteins from *Echinococcus granulosus*. *Parasitol Inter* 2005; S63-S67.
- Ghorbanpoor M, Razi Jalali MH, Hoghooghi Rad N, Nabavi L, Esmail Zadeh S, Rafiei A, et al. Detection of specific hydatid antigens and antibodies in serum and urine of experimentally infected sheep. *Vet Parasitol* 2006; 142: 91-94.
- Devi CS, Parija SC. A new serum hydatid antigen detection test for diagnosis of cystic echinococcosis. *Americ J Tropic Med Hyg* 2003; 69: 525-528.